

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דברי הספר החתום: מקרא ופרשנות בין אגרות פאולוס למדרשי  
התנאים - 17722

תאריך עדכון אחרון 12-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יעל פיש

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [yael.fisch@mail.huji.ac.il](mailto:yael.fisch@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום

תאור כללי של הקורס:

סמינר זה יוקדש לפרשנות המקרא באגרות פאולוס ולשאלת יחסה לפרשנות במדרשי התנאים. נדון במקרים של מסורות פרשניות מקבילות העולות בשני הקורפוסים, אך עיקר העיון שלנו יוקדש לעיון משווה בטכניקות פרשניות המשמשות את פאולוס ואת התנאים. נדון בשאלה האם ואיך השיוך העצמי של פאולוס לפרושים יכול לשמש אותנו כדי לעסוק בתולדות המדרש ובעיות המתודולוגיות האופפות אותה. נעסוק במעברים שבין ספרות יהודית ביוונית וזו הכתובה עברית, ברעיונות משותפים ומקוטבים, במצב המחקר ובניתוח מצבו. זו הזדמנות לעיין לעומק בכתבי פאולוס ובדרשות (אגדה) חז"ליות.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של הסמינר סטודנטים יהיו מסוגלים לדון בפירושי מקרא של פאולוס וחז"ל מבחינה הרמנויטית ורעיונות. כמו גן יוכלו לדון בגישות היסטוריות ואנליטיות שונות לדין במקבילות בהקשרן התרבותי הרחב וליישמן ביחס למקורות.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- 1 | דברי פתיחה ומבוא: היסטוריה, מתודולוגיה, גנאלוגיה
- 2 | המקראות: יוונית ועברית, בין בית שני לחז"ל
- 3 | שטראק ובילרבק ומשאבים נוספים: קריאה ביקורתית
- 4 | אלגוריה ומדרש 1
- 5 | אלגוריה ומדרש 2
- 6 | גוי
- 7 | נישואין
- 8 | שכר המצוות
- 9 | הסרת המסווה 1
- 10 | הסרת המסווה 2
- 11 | פרזנטציות תלמידים
- 12 | פרזנטציות תלמידים
- 13 | סיכום

---

חומר חובה לקריאה:  
רשימת קריאה (מסודרת אלפביתית)

Boyarin, Daniel. *A Radical Jew: Paul and the Politics of Identity*. Berkeley: University of California Press, 1994.

———. "The Subversion of the Jews: Moses's Veil and the Hermeneutics of Supersession." *Diatrics* 23 (1993): 16–35.

Cover, Michael Benjamin. "Paulus als Yischmaelit? The Personification of Scripture as Interpretive Authority in Paul and the School of Rabbi Ishmael." *JBL* 135 (2016): 617–37.

Dawson, David. *Allegorical Readers and Cultural Revision in Ancient Alexandria*. Berkeley: University of California Press, 1992.

Heath, Jane. "Moses' End and the Succession: Deuteronomy 31 and 2 Corinthians 3," *NTS* 60 (2014): 37–60.

Fisch, Yael. "'Midrash-Pesher': A Shared Technique of Interpretation in Qumran, Paul, and the Tannaim." *Revue de Qumrân* 32 (2020): 213–33.

———. "The Origins of Oral Torah: A New Pauline Perspective." *JSJ* 51 (2020): 43–66.

———. *Written for Us: Paul's Interpretation of Scripture and the History of Midrash*. Leiden: Brill, 2023.

Fredriksen, Paula. *Paul: The Pagans' Apostle*. New Haven: Yale University Press, 2017.

Hays, Richard B. *Echoes of Scripture in the Letters of Paul*. New Haven: Yale University Press, 1989.

Jeremias, Joachim. "Paulus Als Hillelit." *Neotestamentica et Semitica*, 1969, 89–90.

Kister, Menahem. "A Common Heritage: Biblical Interpretation at Qumran and Its Implications." In *Biblical Perspectives: Early Use and Interpretation of the Bible in the Light of the Dead Sea Scrolls. Proceedings of the First International Symposium of the Orion Center for the Study of the Dead Sea Scrolls and Associated Literature, 12-14 May 1996*, edited by Michael E. Stone and Esther G. Chazon, 101–11. *STDJ* 28. Leiden: Brill, 1998.

———. "Allegorical Interpretations of Biblical Narratives in Rabbinic Literature, Philo, and Origen: Some Case Studies." In *New Approaches to the Study of Biblical*

---

*Interpretation in Judaism of the Second Temple Period and in Early Christianity: Proceedings of the Eleventh International Symposium of the Orion Center for the Study of the Dead Sea Scrolls and Associated Literature, Jointly Sponsored by the Hebrew University Center for the Study of Christianity, 9-11 January, 2007, edited by Gary A. Anderson, Ruth Clements, and David Satran, STDJ 106. Leiden: Brill, 2013. 133-83.*

———. "Deeds, Reward, and Divine Mercy: Jewish Views and Pauline Passages." *Journal for the Study of Judaism* 52 (2021): 1-44.

Moyise, Steve. "Does Paul Respect the Context of His Quotations?" In *Paul and Scripture: Extending the Conversation*, edited by Christopher D. Stanley, 97-114. Atlanta: Society of Biblical Literature, 2012.

Ophir, Adi, and Ishay Rosen-Zvi. *Goy: Israel's Multiple Others and the Birth of the Gentile*. Oxford: Oxford University Press, 2018.

Rosen-Zvi, Ishay. "Pauline Traditions and the Rabbis: Three Case Studies." *Harvard Theological Review* 110, no. 2 (2017): 169-94.

Sanders, E. P. *Paul and Palestinian Judaism*. Philadelphia: Fortress Press, 1977.

Stanley, Christopher D. *Paul and the Language of Scripture: Citation Technique in the Pauline Epistles and Contemporary Literature*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

Stowers, Stanley K. *A Rereading of Romans: Justice, Jews, and Gentiles*. New Haven: Yale University Press, 1994.

Hermann L. Strack and Paul Billerbeck. *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch*, 6 Volumes. Munich: Beck, 1922.

Thiessen, Matthew. "Paul's Argument against Gentile Circumcision in Romans 2:17-29." *Novum Testamentum* 56 (2014): 373-91.

Watson, Francis. *Paul and the Hermeneutics of Faith*. Continuum International Publishing Group, 2004.

Zurawski, Jason M. "Mosaic Torah as Encyclical Paideia: Reading Paul's Allegory of Hagar and Sarah in Light of Philo of Alexandria's." In *Pedagogy in Ancient Judaism and Early Christianity*, edited by Karina M. Hogan, Matthew Goff, and Emma Wasserman, Atlanta: Society of Biblical Literature, 2017, 283-308.

דניאל בויארין, "דורשי רשומות אמרו", באר שבע 3 (1988): 23-35.

אסף רוזן צבי, "אף על פי שאין ראייה לדבר, זכר לדבר": מובנו, אופיו ומשמעותו של הביטוי בספרות

---

התנאים", תרביץ עח (תשס"ט), 344-323.

ישי רוזן-צבי ועדיאל שרמר, "הגדות על דופי", תעודה לא, 410-381

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: